GAZETA LWOWSKA.

We Czwartek Nro. 86. 29. Maia 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — N. Pan, raczył Radcę Galicyyskiego Rządu kraiowego, W. Karola Friedenthala, mianować Starostą Cyrkułu Tropawskiego (w Szląsku).

J. C. K. Mość maiąc wzgląd na długoletnie i gorliwe usługi W. Hetzendorfa, Dyrektora gubernialney Registratury Galicyyskiey, raczył nadać mu tytuł Sekretarza rządowego.

Gmina protestancka w Białey, w Cyrkule Myślenickim, powiększyła płacę dwóch Nauczycieli w ewangelickiey szkole przez nią utrzymywaney, a to pierwszemu o 100 ZR., a drugiemu o 60 ZR. rocznie. Równie też oświadczyła się Wadowicka Gmina mieyska, że dla lepszego uposażenia tamecznego Nauczyciela, co rok po 46 ZR. dokładać będzie. Podobnież zobowiązała się Gmina miasteczka Andrychowa, w Cyrkule Myślenickim, polepszyć uposażenie tamecznego Nauczyciela przez coroczne dopłacanie onemuż 30 ZR. w monecie konwencyyney. Rząd kraiowy spieszy się zatem z podaniem tych pięknych czynów do powszechney wiadomości.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Pisma publiczne donoszą, że według listow z Montevideo pod d. 5. Lutego, zbliża się często Artigas z ćwiczonymi strzelcami swoimi do przednich straży woyska Portugalskiego, dla przecięcia mu dostawy bydła na rzeź i żywności. Jeden z oddziałow iego, zbliżył się był z banderą rozeymową do przedniey straży Portugalskiey; gdy zaś dowodzący Officer Portugalski przybył dla objaśnienia się w tey rzeczy, strzelił do niego ieden strzelec, zabił go, i uciekł.

List z Barbadoes pod dniem 1wszym Lutego pisany, zawiera poniższe szczegóły o krążeniu znanego Admirała Browna, który w sprawie Rządu Buenos-Ayres dowodził. Brown, według własnego podania swoiego, odbiwszy od Buenos-Ayres, krążył około przylądka Horn i zebrał łupow na przeszło 1 1/2 miliiona funt. szterl. (15 miliionów ZR.) wartości; wylądował był w Guayaquilu i w Limie, gdzie go schwytano i gdzieby go rozstrzelano, gdyby nie był tak szczęśliwym, że go za Gubernatora Limy, którego kilkoma dniami pierwey poymał, wymieniano. Podczas uderzenia na Guayaquil, utracił okręt; krążąc od północy aż do wysokości morskiey pod Bonawenturą, popłynął ku ciaśninie morskiey Mogellańskiey, gdzie ieszcze ieden okręt utracił. Pozostały mu ieszcze były tylko okręty Herkules i Consequencia. Ostatni odłączył się od niego, a od owego czasu nic o nim nie słyszano. Brown powracał do Buenos-Ayres, gdy się dowiedział, że na to miasto uderzyć miano; umyślił przeto zawinąć do Pernambuco, a potem puścić się do Barbadoes.

Według doniesień wiary godnych zdaie się bydź pewna, że Brown wbrew rozkazom Rządu swoiego, z Buenos-Ayres na morze wypłynął, że Rząd pomieniony nawet gonić go kazał, aby go na powrót do portu przyprowadzić, i że zebrawszy podczas krążenia swoiego niezmierne skarby, okręt swóy na morzu rozzbroił, kazawszy działa wewnątrz okrętu pochować, i zapowiedziawszy osadzie okrętowey, że okręt iego nie iest już niczem więcey, iak tylko okrętem kupieckim, i żeby go iuż więcey nie zwała Admirałem, lecz tylko po prostu Kapitanem. Brown zbogaciwszy się za Rządu republikańskiego, chciał się uchylić, i iuż odieżdzaiąc miał zamiar nie wracać się więcey do Kraiu woyną skołatanego. Zdaie się on bydź rozumnym, przebiegłym i roztropnym; sposób postępowania iego iest szczególniey dobrym, i wszędzie się podobać potrafi. Officerowie iego i osada okrętowa, która się z 120 głów składała, byli do niego bardzo przywiązani. Okręt iego został w Antigui na skarb zabranym, ponieważ nie miał ani spisów ani paszportów podróżnych od żadney Władzy.

Dnia 25go Lutego otrzymano w Barbadoes wiadomości o postępach powstańcow w Wenezueli. Marino stał z 3 do 4000 ludzi pod Kumaną; w iedney z ostatnich potyczek ubito pod nim konia; toż samo przytrafiło się Jenerałowi Bermudez; Jenerał Bardez został w rękę ranionym. Fitzgerald, Gubernator Guyanny, został przez Jenerałow Piara i Cedeno, na głowę pobitym. Piar czynił obroty przed frontem Hiszpanów, gdy tymczasem Cedeno z iazdą swoią znalazł sposoby uderzenia na nich z tyłu. Wielka część iazdy Fitzgeralda i nieco piechoty, uyrzawszy się otoczoną, przeszła w ciągu potyczki do powstańców; między tymi zaś, co się na mieyscu zostali, wszczęła się rzeź okropna. Gubernator umknął na flotylli swoiey do Kumany. Lecz Hiszpanie nie będą się mogli uratować, gdyż Brion ten port z siłą daleko przemagaiącą blokuie, i onemuż żadnych żywności dowozić nie daie. Założył on w Pompatarze zbroiownię morską i utworzył Sąd admiralicyyny. Flota iego stała dnia 28. Stycznia k łо wyspy S. Małgorzaty. Boliwar stoi w Barcelonie. Arismendi z Managasem, Sarazą etc. ciągną do Clarines, dla rozproszenia ostatków woyska Jenerałow Królewskich Moralesa i Lopeza, które się tam pozbierały. Baldez ciągnie z woyskiem Nowey-Grenady ku Karakasowi. Powstańcy maią mieć podostatkiem broni i amunicyi.

Jedna z gazet Amerykańskich z dnia 14go Marca donosi, że na wyspie S. Tomasza otrzymano odezwę, przez którą Admirał Brion eskadrą powstańców Wenezuelskich dowodzący, porty la Guayra, Guayanna, Cumana, Porto-Cabello i inne niektóre porty w Terra-Ferma, za będące w stanie nayściśleyszey blokady, ogłosił. W skutku tey odezwy iest każdy okręt, który na 3 mile od brzegu zabranym będzie, za dobrą zdobycz uznanym. Wszystkie stosunki handlowe wyspy S. Tomasza ze stałym lądem Ameryki południowey, zostały przez tę odezwę zupełnie zniesionemi.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Gazeta Bordegalska (de Bordeaux) zawiera list, pisany d. 4. Lutego z Nowego-Orleanu przez pewnego młodego Francuza, a donoszący: że Jenerał Lefebre-Desnouettes bawił się podówczas w Natchitoches (w Luizyanie nad czerwoną rzeką), dla dochodzenia żyzności owey krainy. Zamyślał on iednakże powrócić wkrótce do Nowego-Orleanu, gdzie się Lallemand młodszy z wieloma emigrantami Francuzkimi znayduie.

Don Louis de Onis, Poseł Hiszpański przy Rządzie Stanow Zjednoczonych, wydał okólnik do wszystkich, w tych Kraiach będących Konzulow Hiszpańskich, aby baczne mieli oko na skarby, które tam Józef Bonaparte z sobą przywiózł, i na stosunki iego, w które wchodzi.

Wielka Brytaniia.

Izbę niższą zaymowały na posiedzenia dnia 4. Maia trzy przedmioty, to iest: Położenie kupców wełną handluiących, wymiar sprawiedliwości w Wallii, i ustawy tyczące się lichwiarstwa.

Na posiedzeniu teyże Izby dnia 1. Maia, podał P. Grattan (iako ieden z Reprezentantów miasta Dublina) prośbę korporacyi mieszczan tegoż miasta przeciwko przypuszczeniu Katolików do praw obywatelskich, przy czem się iednakowoż oświadczył, że co do swoiey osoby (iest ón iednym z naygorętszych obrońców tey propozycyi), ducha w pomienioney prośbie okazanego żadną miarą nie dzieli *).

Dnia 30. Kwietnia czytano w Izbie niższey pierwszy raz proiekt do prawa względem puszczenia w obieg rewersów skarbowych za 1,500,000 funt. szt. (15,000,000 ZR.) na pożyczkę dla Gmin Angielskich ubóstwem obciążonych, tudzież względem obrócenia 250,000 funt. szt. (2,500,000 ZR.) na budowle publiczne w Irlandyi. Oppozycya czyniła wiele zarzutów przeciwko stosowności i możności dokonania tych kroków; tymczasem odłożono powtórne czytanie tego proiektu na dzień 7. Maia.

P. Brougham rozwodził się niedawno w Izbie niższey bardzo obszernie nad krytycznem położeniem Anglii: „Podnoszenie się funduszu kraiowego (mówił ón między innemi) mienią błogosławieństwem; ia nie upatruię w tem nic innego, iak tylko to, że massa pieniędzy na targu znayduiących się, iest większą od możności umieszczenia iey korzystnie. Wszy-

*) Gazeta ministeryalna Kuryer, oświadczyła się w tonie nader namiętnym przeciwko przypuszczeniu Katolików do praw. Luboć taż gazeta powstaie przy tylu innych sposobnościach przeciw wszelkim zgromadzeniem, na których układaią adressa, prosby i t. d., przecież wzywa w tym przedmiocie wszystkich Duchownych protestanckich: aby we wszystkich Hrabstwach, miastach i miasteczkach zwoływali zgromadzenie, końcem ułożenia i podania prośb przeciwko rzeczonemu do praw przypuszczeniu.

stkie intere sa są zatamowane; posiadacze kapitałów nie maią żadnego innego środka do zyskiwania prowizyi z własności swoiey. Co się w giełdzie dzieie, iest tylko handlem pieniężnym, i nie może bydź miarą pomyślności narodowey.

Okręty przybyłe z Bengalu, przywiozły do Anglii wiadomości z wyspy S. Heleny, dochodzące do dnia 6. Marca. Napoleon Bonaparte zostawał naówczas w dobrem zdrowiu; oddawna nie widział go żaden Officer Angielski, żaden cudzoziemiec, a co dziwnieysza, nie widział go prawie żaden z Kommissarzy Mocarstw sprzymierzonych. Nie chce bowiem nikogo przypuszczać do siebie.

Francya.

Listy z Lille (umieszczone w gazetach Frankfortskich) donoszą co zastępuie: „Francuzki Minister Policyi dowiedział się od niei kiego czasu, że naycelnieysi stronnicy Napoleona Bonapartego utrzymywali z sobą korrespondencyę za pomocą osób, które ze szczególnieyszem zleceniem z Ameryki lub z kąd inąd przybywały, alboliteż tam powracały. Dla doyścia tey rzeczy, wysłała Policya kilku Ajentów swoich z taynemi instrukcyami do różnych portów, a środek ten zupełnie tak skutkował, iak się spodziewano. Zapewniaią, że tym sposobem dostały się bardzo ważne papiery w ręce Policyi. Jeżeli można dać wiarę biegaiącym wieściom, tedy korrespondencya owa tyczyła się środków dopomagania Napoleonowi Bonapartemu do ucieczki z wyspy S. Heleny, iakkolwiekby ta zdawała się trudną. Zapewniaią, że wiele osób w tey rzeczy wymieniono, i że te, których nie aresztowano, pod ścisły dozór wziętemi zostały."

Donoszą późniey z Lille, że osoby, które podeyrzaną korrespondencyę utrzymywały, i w Dunkierce, Calais i Boulogne aresztowane były, pod mocną strażą do Paryża zawiezionemi zostały. Dway Officerowie dawney gwardyi, ktorzy do Prowincyi Belgickich wyiechać chcieli, są także aresztowani, i zapewniaią, że znaleziono przy nich podeyrzane papiery. Przywieziono ich naprzód do Lille, gdzie względem nich dalszych rozkazów Ministra Policyi oczekuią. Według tychże samych wiadomości, co raz są czynnieyszymi nieprzyiaciele Rządu Francuzkiego, a w Kraiu rozszerzono znowu kilkanaście pism buntowniczych.

Do processów, zatrudniaiących teraz uwagę Publiczności Paryzkiey, należy szczególniey proces Marszałka Marmonta ze sławnym domem wexlowym Lisitte i komp., a to względem zapłacenia bardzo znakomitey summy, którą małżonka tegoż Marszałka w tymże domu ulokowała, lecz potem znowu odebrała, a oprócz tego ieszcze znakomitą summę w pożyczce wzięła. Marszałek rozwiódł się od trzech lat faktycznie, ale nie prawnie z żoną swoią (córką Banki ra Perregaux), i ma zatem prawo dozoru nad pieniądzmi żony swoiey, względem czego ustawy Francuzkie na korzyść mężów bardzo surowe przepisy zawieraią. P. Lasitte okazuie teraz Marszałkowi pełnomocnictwo, którem tenże nadał żonie swoiey moc wolnego zarządzania iey maiątkiem. Szczególnieyszym zaś przypadkiem wypłacono iey tegoż dnia, którego Marszałek pełnomocnictwo to cofnął, 1,026,000 franków na wexel Londyński, przez co handlowi Lasitta 337,000 franków winną pozostała. Ową wypłatę chce teraz Marszałek uznać za nieważną. Niezmierne mnóstwo ludzi bywa zawsze na sessyach Trybunału, kiedy ta sprawa na stół idzie.

W Nizmes, gdzie między białemi i siwemi bractwami pokutuiącemi iuż oddawna rywalstwo zachodziło, przyszło niedawno znowu do scen gorszących między niemi. Dla położenia im końca, rozkazał Prefekt zamknąć kaplicę siwych pokutników. Kobiety, które o otworzenie iey nadaremnie prosiły, wyłamały w nocy drzwi gwałtownie. Gdy zrana Burmistrz z żandarmeryą i gwardyą narodową nadszedł, znaleziono kaplicę oświeconą, statuę N. Panny krepą okrytą, a kobiety wszystkie w chórze śpiewaiące. Wszelkie usiłowania, aby dobrowolnie z tamtąd wyszły, były bezowocnemi; musiano przeto brać iedną po drugiey za ręce, i powyrzucać ich. Jedna, która się opierała, została natychmiast aresztowaną, innych zaś sześć aresztowano wiecz rem. Burmistrz rozkazał drzwi do kaplicy zamurować.

Niemcy.

Xiężna St. Leu (niegdyś Królowa Hollenderska) przyiechała do Monachium, gdzie kilka dni u Brata swoiego, Xięcia Eugeniiusza bawić myślała. Wniosła się iuż ona zupełnie z Konstancyi, dla założenia siedziby swoiey w Bawaryi; a że dom w Augsburgu kupiła, przeto zdaie się, że na przyszłość tam mieszkać będzie.

Jenerał-Porucznik Alix bawi w Frankforcie, i skończył iuż dzieło swoie pod tytułem: Prawdziwe systema Swiata powszechnego. Z oryginałem Francuzkim będzie

)(2

wraz i przełożenie na ięzyk Niemiecki wydanem. Jenerał Alix wyiedzie wkrótce do kąpieli do Wisbaden, gdzie obecnie wielu innych Francuzów, z Oyczyzny swoiey wygnanych, przesiaduie.

Według pism publicznych, nadchodzą z Niemiec południowych nowe doniesienia, że się tu i owdzie chęć do wynoszenia się z Kraiu, szczególniey do Rossyi wzmaga, i że tak osoby, iako też i całe rodziny, czuią ochotę zamienienia uprawnych dziedzin swoich na dzikie ieszcze stepy. Luboć się chęć takowa naybardziey tylko w rodzinach ubogich i w próżniakach w nieszczęście popadłych okazuie, ma ona przecież zaymować, lubóć tylko rzadko, także i tych ludzi, którzy nie zupełnie w nierząd wpadli. Zdaie się, iż to nie tak iest wolnym namysłem, iak raczey szkodliwym podstępem, na który uwagę zwracać, każdego przyiaciela ludzkości iest obowiązkiem. Według różnych albowiem podań, włóczą się pod rozmaitemi maskami oszuści i źle myślący ludzie, którzy łatwowiernym powabne obrazy odległey Rossyi wystawiaią, moc wyobraźni pięknemi mamidłami przyzwoitszego i swobodnieyszego życia na zagranicznych niwach zapalaią, a przez to łatwowiernych do wynoszenia się z Kraiu uwodzą. Ci zwodziciele nie troszczą się atoli bynaymniey o dobro bliźnich swoich, i chcą się tylko kosztem innych tu żyć i bogacić. Przez podstęp wydzieraią biednym uwiedzionym ostatni ich kawałek chleba, a zamożnieyszemu ostatnią gotowiznę iego, na którą dybią, a którąby się on w Oyczyznie swoiey poczciwie i rzetelnie mógł był wyżywić; potem zaś przyniewalaią nieszczęśliwego do podróży w Kray odległy, gdzie za późno z odurzenia swoiego wychodzi, a złorzecząc haniebnym oszustom, do lepszey siedziby w swoiey lekkomyślnie opuszczoney Oyczyznie wzdycha. Mnogie przykłady, których iuż wiele na przestrogę wystawiono, są smutnym dowodem, iak się podobnym wychodcom powodziło. Wielu nie doszło z naywiększą biedą daley, iak do granicy Rossyyskiey, z kąd przedarłszy się zostali odpędzeni, musieli z żonami i dziećmi w okropney nędzy, o głodzie, życie swoie tylko z litości miłosiernych ludzi utrzymuiąc, znowu szukać schronienia w temże samem mieyscu, z którego się wynieśli. Jeżeli się im zaś udało dostać się do mniemanego Kanaanu, spadła im przecież wnet zasłona z oczu, i przekonali się, że gotowizna, którą z sobą przywieźli, na uprawienie wyznaczonych im dzikich stepów albo nie wystarczała, albo że wyłożonemi pieniądzmi i natężeniem sił swoich w Oyczyznie swoiey wygodniey, przyzwoiciey i poufaley w gronie rodaków i znaiomych swoich byliby żyć mogli. Prawie wszyscy wychodcy do Rossyi są tego mniemania, iak by im zaraz po ich przybyciu do Kraiu Rossyyskiego, Rząd tameczny miał rękę podawać i onychże wspierać. Lecz ten przypadek zgoła nie zachodzi. Według nowych albowiem ustaw N. Cesarza Rossyyskiego, względem osadników w Kraiu tamecznym wydanych, nie daią iuż więcey osobom tamże osiadaiącym wcale żadnych antycypacyi pieniężnych, owszem przeciwnie, Cesarsko-Rossyyskim Posłom i Konzulom za granicą będącym wyraźnie zalecono, aby to chęć przeniesienia się maiącym, a zgłaszaiącym się u nich oświadczali, i od nich formalnych rewersów żądali: że się Rządowi żadnemi roszczeniami naprzykrzać nie będą.

Królestwo Polskie.

W celu uwolnienia mieszkańców tego Królestwa od dotychczasowego bezpłatnego dostawiania podwód dla woyska, i oswobodzenia rolnictwa od ciężarów i niedogodności, wzrostowi iego przeszkadzaiących, wydał Namiestnik Królewski d. 10. Maia r. b. urządzenie, w skutku którego bezpłatne dostawianie podwód dla woyska Polskiego, z dniem 1wszym Lipca r. b. ustaie, a parokonne podwody, na potrzebę temuż woysku dawane, opłacane będą złotym iednym na milę, na co przeznaczonym iest fundusz kontyngensowy 100,000 ZP.

Wolność szynkowania w miastach i po wsiach Królestwa Polskiego, ograniczona dla Żydów do dnia 1go Lipca r. b., przedłużoną została znowu postanowieniem Namiestnika Królewskiego do 1go Lipca 1818go.

Liczba szynków w Warszawie, postanowieniem Namiestnika Królewskiego, o połowę zmnieyszoną została.

Rozmaite Wiadomości.

Były Jenerał Savarry (niegdyś Xiążę Rovigo, Naczelnik Policyi Paryzkiey za Rządu Napoleona Bonapartego) ciągle przebywa w Smyrnie, i ma układać godny uwagi pamiętnik o wypadkach, które za Ministrowstwa iego zaszły. (Nie potwierdziła się więc dawnieysza, przez pisma publiczne rozszerzona wiadomość: iakoby przybył do Kraiu Zjednoczonych Stanów Ameryki północney).